
Sloní noha, prababička kaktusů a další kousky z říše kaktusů a sukulentů

Ariocarpus / Mammillaria sp / Notocactus sp

8. 6. 2011; autor: Věra Hroudová; rubrika: i-Forum informuje

Spolek pěstitelů kaktusů a sukulentů pořádá ve dnech 4. až 19. června v Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy svou již 44. výstavu. Současně si návštěvníci mohou prohlédnout i nedávno zrekonstruované trvalé expozice, jež mají v zahradě tradici už od dob Alberta Vojtěcha Friče.

Aloe sessiliflora

Také letos připravil Spolek pěstitelů kaktusů a sukulentů, založený v Praze roku 1922, pro svou tradiční výstavu zajímavý program. Mezi nejvýznačnější expozice, které budou k vidění, nesporně patří kompletní rod *Echinocereus* Pavla Pavlíčka, *Aloe* Jaroslava Hušnera či *Lobivia* Tomáše Procházky. Pod názvem To tu ještě v sukulentech předvede Petra Pavelka svoje novinky z posledních tří let. Luboš Berka představí kaktusy brazilské pampy.

Mezi oblíbenými soutěžními expozicemi nebude chybět „Půl metru z mé sbírky“ nebo „Můj nejhezčí kaktus“, dále „Můj nejhezčí sukulent“ a konečně „Nejhezčí exponát celé výstavy“, který je výsledkem ankety návštěvníků.

Orbea ciliata

Zároveň s výstavou budou moci návštěvníci zhlédnout trvalé – nedávno kompletně zrekonstruované – expozice kaktusů a sukulentů botanické zahrady. Ty mají v univerzitní botanické zahradě dlouhou tradici již od slavných dob Alberta Vojtěcha Friče. Výstavní skleník je rozdělen do dvou základních částí – v jedné se nacházejí vlastní kaktusy, tj. čeled' kaktusovitých, v druhé ostatní sukulentní rostliny pocházející z více než 50 čeledí.

Sukulence neboli přizpůsobení se životu v podmínkách s velmi obtížným získáváním vláhy se u těchto rostlin projevuje uzpůsobením různých částí – hlavně listů a stonků – k dlouhodobému zadržování vody a hospodaření s ní. Vznikají tak sukulentní listy, které v extrémních podmínkách dosahují čistě kulovitěho tvaru, různě ztlustlé stonky (u kaktusů vzhledem k přeměně listů v trny zcela přebírající asimilační funkci), nebo zvláštní útvary stonkového původu nejčastěji nazývané kaudex, jež se objevují zejména u populární „sloní nohy“ rodu *Nolina*.

Blossfeldia liliputana

V prostřední části skleníku mohou návštěvníci obdivovat největší a nejstarší exempláře ze sbírek zahrady – najdou tu směs kaktusů i dalších sukulentů, které již nelze vzhledem k jejich velikosti přesazovat. Ve vitrínách jsou pak nově uspořádané expozice z oblastí, kde v přírodě kaktusy a sukulenty rostou. Zvolený horninový podklad věrně napodobuje podmínky, s nimiž se lze setkat v dané oblasti v přírodě, a zároveň se na jednom místě soustřeďují druhy jednoho rodu rostlin, které mají v dané oblasti centrum svého výskytu.

Zvláštní oddíl tvoří jediná neamerická skupina kaktusů, zcela odlišná od všech ostatních suchomilných druhů – tropické epifytické kaktusy rodu *Rhipsalis*. Tento rod popsal v roce 1788 německý botanik Joseph Gaertner. Centrum diverzity rodu se nalézá v deštném pralese oblasti Mata Atlantica v jihovýchodní Brazílii, rod se široce rozšířil i do Střední Ameriky, Karibiku a z velké části i na sever a do střední části Jižní Ameriky. Zástupce najdeme rovněž v Africe, na Madagaskaru a na Srí Lance.

Za zmínku stojí jistě i „prababička kaktusů“, zvláštní, ještě (z evolučního hlediska) olistěný rod *Pereskia*, který v botanické zahradě každoročně vykvétá nádhernými fialovými květy, jež dosahují průměru téměř 5 centimetrů.

Neochilenia glabrata